

GEOGRAFSKO DRUŠTVO HRVATSKE

LA SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE DE CROATIE

SASTANCI GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U 1960. GODINI

4. I. 1960. *Sastanak Nastavne sekcije s predavanjem P. Kurteka: »Planine sjeverozapadne Slovenije (II. dio)«*
11. I. *Stručni sastanak, na kome je S. Zuljić izlagao »Neka obilježja američke poljoprivrede«.*
18. I. *Opći sastanak u okviru slobodnih tema s predavanjem dr. M. Friganovića o »Prodanu Izraela u pustinju Negev«, te o »Nekim naučnim rezultatima sovjetske antarktičke oceanografske ekspedicije«.*
27. i 28. I. *Seminar za nastavnike geografije osnovnih i srednjih škola s programom:*
 - a) Dr J. Roglić: »Razvoj i suvremene promjene velikih svjetskih gradova«
 - b) P. Kurtek: »Kauzalnost i razvojni put u nastavi geografije«
 - c) Dr I. Crkvenčić: (»Tipovi seoskih pejzaža«)
 - d) I. Baučić: »Način istraživanja podzemlja našega krša«
 - e) Dr V. Rogić: »Regije našega primorja«
 - f) B. Bauer: »Iskustva u radu po novom nastavnom programu za I. raz. gimnazije«
 - g) A. Cvitanović: »Ostvarivanje osnovnih principa novog nastavnog programa iz geografije za osnovnu školu«
 - h) Prikazani su neki novi nastavni filmovi iz geografije: »Tipovi naselja u Jugoslaviji« (Dr. V. Rogić), »Čovjek mijenja izgled Zemlje« (Dr. M. Friganović) i »Rim« (P. Kurtek)
29. I. *Glavna skupština Geografskog društva Hrvatske (vidi poseban prikaz)*
1. II. *Sastanak Nastavne sekcije s predavanjem J. Erdeljića: »Nova saznanja o globusu«*
8. II. *Stručni sastanak na kome je dr J. Roglić održao predavanje: »Stručne impresije iz Vel. Britanije i USA«*
15. II. *Opći sastanak u okviru slobodnih tema s izlaganjem M. Sića o problemu Eskima i o promjeni u strukturi svjetskog trgovačkog brodovlja*
22. II. *Stručni sastanak, na kome je L. Latham (Vel. Britanija) održala predavanje: »Land reclamation by drainage. Changes in Land use made possible by men«*
29. I. *Sastanak Nastavne sekcije s predavanjem J. Riđanovića: »Geografski razmještaj nuklearnih sirovina i središta atomske industrije u svijetu«*
7. III. *Stručni sastanak, na kome je dr J. Roglić održao predavanje: »Kalifornija — zemlja velikih promjena«*
14. III. *Opći sastanak s predavanjem dr F. P. Kallay (USA): »Tennessee Valley Authority«*
21. III. *Stručni sastanak, na kome je dr V. Blašković održao predavanje: »Elementi mineralne metamorfoze značajni za reljef«*
28. III. *Stručni sastanak s predavanjem dr V. Rogića: »Neki geografski problemi Krka«*
4. IV. *Opći sastanak s izlaganjem J. Riđanovića: »Ekonomsko-geografske karakteristike Grahova polja«*
11. IV. *Stručni sastanak, na kome je dr M. Friganović održao predavanje: »Gospodarske karakteristike i neki problemi kraja oko gornje Krke«*
18. IV. *Sastanak Nastavne sekcije s predavanjem S. Zuljića: »Neka obilježja gradova USA«*

25. IV. Opći sastanak, na kome je prof. G. Chabot (Francuska) održao predavanje: »Paris dans la France«
9. V. Stručni sastanak, na kome je prof. O. Tullipe (Belgija) održao predavanje: »Les géographes au service de la planification en Belgique«
16. V. Opći sastanak, na kome je dr J. Roglič održao predavanje: »Tri milijarde članova ljudskog društva«
23. V. Stručni sastanak s predavanjem dr I. Horvata: »Vegetacija zagrebačke okolice«
30. V. Sastanak Nastavne sekcije, na kome je R. Pavić održao predavanje: »Sjeverna Bosna«
17. X. Sastanak Nastavne sekcije, na kome su P. Kurtek i dr I. Crkvenčić govorili o regijama zapadne Bosne u vezi sa seminarom, koji je održan u zapadnoj i srednjoj Bosni od 29. VIII. — 1. IX. 1960. (vidi poseban prikaz)
24. X. Opći sastanak s prikazivanjem filma o vulkanizmu
31. X. Stručni sastanak, na kome je dr Chilczuk (Poljska) održao predavanje: »Klasifikacija seoskih naselja u Poljskoj«
7. XI. Stručni sastanak, na kome je dr J. Roglič održao predavanje »19. Međunarodni geografski kongres u Stockholmu«
14. XI. Opći sastanak, na kome je J. Fischer (USA) predavao o Kanalu sv. Lovrenca uz prikazivanje filma o izgradnji toga plovnog puta (St Lawrence Sea way)

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U RIJECI

Rad Ogranaka u Rijeci u 1960. bio je organiziran na isti način kao u prethodnoj godini. Redovito su održavani mjesečni sastanci, a uz pomoć Geografskog društva Hrvatske održan je i ove godine dvodnevni seminar za nastavnike geografije kotara Rijeke.

Tokom godine Ogranak je proširen s nekoliko novih članova.

Redoviti sastanci održani su ovim redom:

7. I. Izmjena iskustava u radu po novom programu u V. i VI. razredu osnovne škole.

4. II. N. Stražičić, je izvjestio članove o zimskom seminaru i Glavnoj skupštini Geografskog društva Hrvatske u Zagrebu.

3. III. Upoznavanje članova s novim geografskim kartama i diskusija o novim udžbenicima za I razred gimnazije

7. IV. Ž. Kamenar, Utisci s puta u Švicarsku

5. V. Razgovor s prof. drom J. Rogličem, predsjednikom Geografskog društva Hrvatske

2. VI. Diskusija o geografiji u završnom razredu gimnazije

6. X. Prikazivanje novih dijafilmova

3. XI. Stručna štampa: »Geografski glasnik« i »Geografski horizont«

Diskusija u povodu izlaska najnovijeg broja »Geografskoga horizonta«

U suradnji Ogranaka DGH-a u Rijeci i Zavoda za školstvo kotara Rijeke i uz pomoć Geografskog društva Hrvatske, održan je u Rijeci dvonevni seminar (5. i 6. V.) za nastavnike geografije. To je bio ponovljeni seminar, koji je u zimskim praznicima bio održan u Zagrebu za nastavnike iz cijele NRH-e. Na seminaru su održana ova predavanja:

Prof. dr J. Roglič: Tendence razvoja suvremenih gradova

P. Kurtek: Kauzalnost i razvojni put u nastavi geografije

B. Bauer: Iskustva u radu po novom nastavnom programu u gimnaziji

Dr I. Crkvenčić: Razvoj i tipovi agrarnog pejzaža

I. Baučić: Način istraživanja podzemlja našega krša i neki rezultati

Dr V. Rogić: Regije našega primorja

A. Cvitanović: Ostvarivanje osnovnih principa novog nastavnoga programa iz geografije za osnovnu školu

Dr M. Friganović: Komentar uz nekoliko novih geografskih dijafilmova i filmova (»Jadransko primorje«, »Čovjek mijenja izgled Zemlje«, »Tipovi naselja u FNRJ« i »Rim«).

U radu seminara sudjelovalo je s velikim interesom preko trideset nastavnika geografije iz riječkih srednjih i osnovnih škola.

Prvog dana seminara održao je prof. dr J. Roglić predavanje u Narodnom sveučilištu: »Kalifornija — zemlja velikih i brzih promjena« (s dijapozitivima u boji).

N. Stražićić

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U KARLOVCU

U toku 1960. održana su do početka studenog svega dva sastanka. Na prvom su sastanku članovi Ogranaka upoznati sa zaključcima Zavoda za školstvo kotara Karlovac, koji je pokrenuo pitanje veće aktivizacije članstva u radu stručnih organizacija i aktiva. Zaključeno je na tom sastanku Ogranaka da se redoviti skupovi održavaju svakoga prvog četvrtka u mjesecu. Na drugom sastanku 3. XI. 1960. donesen je plan rada za škol. godinu 1960/61. na ostvarenju kojeg će se više učiniti nego prošle godine.

V. Cereki

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U VINKOVcima

Premda je osnovan tek sredinom 1960. god. ogranak je u toku druge polovine godine bio veoma aktivan i radio po utvrđenome planu. Udruživanjem nastavnika geografije Vinkovaca, Zupanje i Vukovara te drugih okolnih mjesta stvoreni su povoljniji uvjeti za veću i konstantniju stručno-pedagošku aktivnost. Do kraja listopada 1960. ogranak je održao tri sastanka na kojima se raspravljalo o planu daljnjeg rada i o učlanjivanju svih nastavnika geografije u Geografsko društvo Hrvatske. Ogranak vode: prof. Tereza Lukačević kao predsjednik, Svilar Ljubica kao tajnik i prosvjetni savjetnik Milan Nestorović. Upisana su 24 nova člana GDH-a, planirani su terenski izlasci u okolicu i razne krajeve zemlje, te je početak rad na geografskome vodiču kotara. U prosincu se predviđa održavanje godišnje skupštine i predavanje o suvremenim promjenama u Africi jednog od članova Upravnog odbora GDH-a.

Prema izvještaju

Z. Lukačević

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U OSIJEKU

Poslije stanovitoga zastoja opet je krajem 1959. god. osnovan ogranak Geografskog društva Hrvatske u Osijeku.

Od kraja 1959. i u toku 1960. god. održano je nekoliko sastanaka sa slijedećim dnevnim redom:

4. IX. 1959. Ing. M. Stojanović održao je predavanje: »Stočarstvo USA (s projekcijama)«

6. IV. 1960. B. Mjesečević je održao predavanje: »Grbalj«

21. IX. 1960. B. Mjesečević je dao prikaz Boke Kotorske (s projekcijama)

18. XII. 1960. N. Suknaić je održala predavanje: »Postanak i nalazište nafte u FNRJ«

28. XII. 1960. Z. Mjesečević je govorio »O funkcijama i razvoju Sarajeva (s projekcijama)«

Na inicijativu prosvjetnih vlasti održan je u siječnju 1960. u Osijeku trodnevni seminar za nastavnike geografije. Na seminaru su raspravljana pitanja metoda u nastavi. Predavanja su održali: nastavnici i profesori Vild, Pleše i Dukić.

B. Mjesečević

GLAVNA SKUPŠTINA GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE

Dana 29. I. 1960. održana je 4. Glavna skupština Geografskog društva Hrvatske. U punoj predavaonici Geografskog instituta PMF-a predsjednik Društva prof. dr J. Roglić pozdravio je prisutne i predložio dnevni red:

1. Otvaranje skupštine, izbor radnog predsjedništva i organa skupštine

2. Izvještaji Upravnog odbora (uvodna riječ predsjednika, tajnički, blagajnički) i nadzornog odbora
3. Diskusija
4. Razrješnica starom Upravnom i Nadzornom odboru i biranje novih organa
5. Prijedlozi
6. Razno

Pošto je predloženi dnevni red prihvaćen i izabrano radno predsjedništvo prešlo se na drugu točku dnevnog reda:

Uvodna riječ predsjednika — Čast mi je da, u skladu sa mojim dosadašnjim zaduženjem, pozdravim i otvorim današnji skup.

Ovo je četvrta Glavna skupština Geografskog društva Hrvatske i održava se u trinajestoj godini društvenog postojanja. Iza nas je dakle, lijep period; potrebni su samokritički osvrt na protekli rad, iskrena i dobronamjerna razmjena misli i sporazumno utvrđivanje smjernica i plana budućeg rada bitno su potrebni i to je glavna zadaća ove skupštine. Vaše povjerenje i moje obaveze nameću da iniciram taj radni i kritički duh.

Vidite da se kroz relativno kratko vrijeme dosta postiglo i smatram da možemo bez preuveličavanja reći da je društvo prošlo početničke krize i opravdalo povjerenje onih, koji ga pomažu i podržavaju. Čuti ćete iz tajničkog a naročito iz blagajničkog izvještaja da se u društvu obavlja veoma razgranata aktivnost i da raspoložemo materijalnom osnovom, koja će prijatno iznenaditi osobito neobavještenog člana. Vjerujem da je i Nadzorni odbor utvrdio da se sa društvenom imovinom i interesima rukuje i vodi računa s potrebnom odgovornošću i ljubavi. Ali sve nije tako pozitivno ni nama dovoljno; do željenog dobra još je dug put, a naše potrebe i zadaće se u vremenu mijenjaju i razvijaju, te će uvijek biti novih problema.

Društvo traži konstantnu bitu i samoprijegor; treba u vlastitoj prezauletosti izdvojiti energije i vremena za zajedničke interese, koji često na prvi pogled ne izgledaju vlastiti. Broj onih, koji ustrajno nastavljaju ovim putem zajedničkih interesa dosta je malen, novi slabo pristiju a neki od ranijih aktivista postaju nestrpljivi i povlače se. Očito je, da pravi društveni duh u našoj sredini nema dubokih korijena i da se ne uviđa puna prednost ove vrsti rada. Često i nadležni organi ne podržavaju društveni smjer rada. Čuju se mišljenja da društva nisu pogodni suradnici, jer nameću svoja gledanja. Ovo objašnjenje, iako neopravdano, veoma je značajno. Društva bi mogla nametnuti nešto neopravdano, ako bi takva shvaćanja i u njima bila nametnuta. Međutim, ravnopravno članstva, u našem slučaju i njihovova stručnost, isključuju jednostrana i neopravdana gledanja. Ova skupština treba da raspravi da li takvih pojava kod nas ima i u koliko bi ih bilo, da ih onemogućiti. Međutim, ako većina članstva ili društvena cjelina stoji iza nekog gledanja, treba mu pokloniti odgovarajuću pažnju.

Molim članstvo da sa najšireg društvenog aspekta i otvoreno razmotri našu zajedničku problematiku i dade svoje sugestije i prijedloge sa odgovarajućom moralnom obavezom, da ćemo podržavati ono što se usvoji. Izvještaji Upravnog i Nadzornog odbora daju elemente za realnu i korisnu diskusiju. Biti ću slobodan da sa svoje strane skrenem pažnju na neke probleme.

Čuti ćete podatke o našem članstvu. Ovi podaci su veoma značajni, da ne kažem i zabrinjavajući. Većina geografa Hrvatske luta i ne osjeća potrebu da pojača svoj stručni rad i bori se za zajedničke interese t. j. da aktivno surađuje u društvu. Netko će reći da je ovo najbolje u našoj sredini, ali je očito da nije onako, kako bi trebalo biti. Moje je osobno uvjerenje da stručno društvo može učiniti, a Geografsko društvo Hrvatske je i učinilo, više nego i najveća budžetska ustanova. Postojanje budžetskih ustanova ovisi o voljama i prilikama, na koje često ne možemo utjecati, a društvo će živjeti dokle mi hoćemo. Ne uviđanje ove važne istine, teško se osvetilo u naučnom i kulturnom životu Hrvatske.

Na žalost, ima mnogih koji se s gornjim ne slažu, odnosno drukčije postupaju. Povlače se shvaćanja i tendencije, prema kojima su pojedinci, grupe i krugovi pogodniji i mogu više nego šire društvene zajednice. Klasična anegdota o izoliranom prutu i svežnju je jasan dokaz prave istine. Skupne aktivnosti i međusobna lojalnost stvaraju homogenost i potrebnu toplinu društva, privlače novo članstvo i dolaze do izražaja u općem ugledu društva. Društvo je škola za sve nas i u njegovim uspjesima manifestira se istina, da je interes svakog od nas dio općeg interesa.

Naš društveni rad se mnogo razvio i njegovo pravilno vođenje i daljnje razvijanje traži odgovarajući napor, koji neki samoprijekorno ulažu. Bilo bi naivno i dangubno očekivati idealnu podjelu rada. Takvo statičko stanje vodi dezinteresiranju i opadanju. Ali ponekad se nadu i oni, koji imaju dovoljno vremena da vide što ne valja u radu drugih, a bilo bi svakako korisnije da vlastitim primjerom pokažu, kako treba raditi. Konstruktivan društveni odnos traži podršku onima koji rade, a isto tako je nužno da posljednji samokritički odmjeravaju vlastite aktivnosti. Usklađivanje drugarske podrške i samokritičkog odmjeravanja vlastitih aktivnosti viši je stupanj društvenog odgoja i problemi povezani s time već se osjećaju u našem društvu. Vjerujem da ova skupština i u tom pogledu može značiti pozitivnu etapu.

U proteklom trogodišnjem razdoblju neke aktivnosti su naročito porasle dok su druge zastale ili možda i nazadovale.

Rad Speleološke sekcije prelazi naš uobičajeni ritam, te se logično pojavljuju problemi unutrašnjeg usklađivanja. Rad ove sekcije mnogo je pridonio jačanju ugleda i materijalne baze društva. Treba naglasiti da je to često bilo skopčano sa osobnom snalažljivošću, upornošću a čak i s opasnim podvizima.

Sekcija stručnog aktiviziranja članstva brzo je zastala, iako su se čuli mnogi glasovi o njenoj potrebi i bio je dan početni impuls, kao i potrebne upute. Na žalost, do sekcije za ekonomsku geografiju nije došlo, čemu su pridonjeli i objektivni razlozi.

Naša Nastavna sekcija je stara gotovo kao i društvo i stekla je veliku zaslugu aktiviziranjem i rješavanjem nekih osnovnih nastavnih problema ne samo u Hrvatskoj već i u saveznim okvirima. U proteklom razdoblju se opaža zamor pa i napuštanje stečenih pozicija. U našem društvu su utvrđene koncepcije stručnog nastavnog procesa i plana, koje su nadležni prosvjetni organi uglavnom usvojili. Društvo je dakle imalo određena gledanja i postavilo opravdane zahtjeve. U novije doba mi smo pretečeni i primamo gotove stvari. Te pojave u zabrinjavajuće i znače osjetan gubitak. Veza društva i nadležnih prosvjetnih organa u pitanju recenzije udžbenika potpuno je prestala. Da li nismo prerano zaspali na predpostavljenim lovorima?

Naš zimski seminar je uhodan, ali razvojni proces i spontano aktiviziranje sporo napreduju. Na žalost prošle su dvije godine bez ljetnog seminara, u predprošlog godini zbog održavanja Geografskog kongresa. Sredstva za organiziranje ovih seminara dobivali smo u prvom redu zahvaleći aktivnosti nekih kolega, koji su se izgleda zamorili, a nasljednika nema. Potrebno je da se o ovom problemu na skupštini raspravi i donesu određeni zaključci.

Za naše stručno uzdizanje neophodno su potrebna putovanja i neposredno upoznavanje objekta, o kojem govorimo. Ova putovanja šire i osvježavaju znanje i razvijaju drugarski duh. Postoje različite mogućnosti organiziranja ovih putovanja, ali to pojedinac ne može i u našim uvjetima, ne smije ostvarivati. Među nama ima kolega sa potrebnim iskustvom i umješnošću za taj zadatak na pr. već četiri geografa imaju dugo iskustvo u poduzeću »Putnik« a ima i drugih koji bi im se mogli uspješno pridružiti. Ovo je zgodna prilika da se i te stvari rasprave i utvrde mogućnosti koje će se ostvariti angažiranjem što većeg broja i lojalnom podrškom cijele naše zajednice.

I pored neriješenih problema početne faze, Geografsko društvo Hrvatske je došlo u stadij, kada treba raspravljati o zreloom i korisnom grananju i razvijanju društvenih aktivnosti.

Bio sam slobodan da u spomenutim pitanjima dadem svoja upozorenja i sugestije. Pozivam članstvo da na to u diskusiji nastavi.

Izvod iz tajničkog izvještaja — Četvrta glavna skupština Geografskog društva Hrvatske označuje početak nove etape u radu i razvoju društva. U izvještaju koji obuhvaća period od 26. I. 1957. do danas nužno je iznijeti osnovne momente, karakteristične za rad Upravnog odbora u njegovu mandatnom razdoblju i Društva u cjelini. Današnji izvještaj koji je podnio dr V. Rogić sadrži ove tačke:

1. Organizacijski sastav i rad Upravnog odbora
2. Članstvo i aktivnost društva:
 - a) redovni sastanci
 - b) godišnje skupštine
 - c) seminari
 - d) terenski izlasci

3. Sekcije:

- a) nastavna
- b) speleološka
- c) za samostalan naučni rad članova

4. Ogranci

5. Izdavačka djelatnost

6. Knjižnica

7. Suradnja s Narodnim vlastima i drugim društvima i ustanovama.

Rad Upravnog odbora bio je otežavan bolešću i dužim službenim odsustvom pojedinih članova. (J. Riđanović, dr I. Rubić, V. Rogić, S. Zuljić i dr.) radi čega su neki drugovi morali biti kooptirani pa je tako rad ipak napredovao (kooptirani su bili I. Baučić i M. Friganović). Upravni se odbor, rješavajući tekuća i druga pitanja, sastajao prosječno dva puta mjesečno.

Broj članova GDH-a povišen je od 3. Glavne skupštine za 194, pa prema dosađnjem kriteriju iznosi 847. Ovo je međutim broj upisan, a stvaran broj onih koji održavaju kontakt s društvom i redovno plaćaju članarinu je nešto manji. U vezi s tim Upravni je odbor zaključio da se oni koji nisu platili članarinu do uključivo 1956. god. smatraju ispisanim. U koliko žele obnoviti svoje članstvo moraju se ponovo upisati. Stvaran broj onih koji su platili članarinu do 1956. iznosi 467, ali u najnovije doba primjećuje se tendencija porasta.

U proteklom razdoblju izabrano je 14 počasnih članova našeg Društva, najveća u povodu 10-godišnjice njegova osnutka. To su istaknuti predstavnici geografske nauke: A. Cholley (Francuska), G. Chabot (Francuska), H. Baulig (Francuska), C. Troll (Zap. Njemačka), C. Harris (USA), H. Bobek (Austrija), M. Markov (SSSR), I. Kalesnik (SSSR), J. Dylis (Poljska) C. Leszczycki (Poljska), J. Kral (Čehoslovačka), J. Hromatka (Čehoslovačka) i A. Melik (Slovenija).

Redovni tjedni sastanci pokazali su se kao osnovni oblik rada Društva veoma uspješnim. Osim toga praksa izdavanja džepnog izdanja »Vijesti« koje tromjesečno izdajemo za svoje članove izvan Zagreba pokazala se veoma korisnom i pojačala kontakt članova s radom središnjice u Zagrebu. Od 88 ukupno održanih sastanaka, 44 ih je bilo posvećeno stručnoj problematici, dok je na 18 sastanaka raspravljana problematika nastavne sekcije. Na 24 sastanka referirano je o stručnim aktuelnostima i drugim geografskim interesantnostima u svijetu.

Broj predavača znatno je proširen prema ranijem. Od stranih gostiju predavali su: S. Leszczycki (Varšava), Wilkinson (Liverpol), Kalesnik (Lenjingrad), Günther (Göttingen), Blache (Aix en Provence), Fels (München), Sauškin (Moskva), Hoffman (Texas), Kostanick (Los Angeles). Iz Jugoslavije, pored članova iz NRH, predavalo je ukupno 6 gostiju. Iz Hrvatske su 26 predavača održali ukupno 74 predavanja i kraćih saopćenja.

Uz dvije godišnje skupštine održano je i 8 seminara i terenskih višednevnih i jednodnevnih izlazaka u Slavoniju, Liku i Dalmaciju, kao i ponovljeni zimski seminari u Varaždinu i Rijeci, a preko 40 članova je učestvovalo na V kongresu geografa u Crnoj Gori. Osobito se povoljno razvijao rad Nastavne sekcije, dok je Speleološka sekcija vršila svake godine sistematska istraživanja našega krškog podzemlja, na Krku i Braču. O tim istraživanjima napravljeni su i elaborati, te predstavljaju dragocjeni stručni inventar. Tim je istraživanja omogućena nabava nove opreme za daljnji rad; 19 članova sekcije sudjelovalo je na Speleološkom kongresu Jugoslavije, a jedan član na Međunarodnom kongresu u Italiji.

Od ogranaka najveću su aktivnost pokazali stari ogranci u Splitu i Rijeci i Varaždinu, a formirani su ogranci i u Osijeku, Karlovcu i Zupanji.

Izdavačka djelatnost je u proteklom razdoblju okrunjena 18, 19. i 20. sveskom Geografskoga glasnika, koji se razmjenjuje za 180 domaćih i stranih časopisa. Geografski horizont nastavlja izlaženje u povećanom broju primjeraka.

Suradnja s narodnim vlastima, stručnim društvima i drugim organizacijama povoljno se odvija. Osobito je uska i gotovo neodvojena suradnja s Geografskim institutom PMF-a čije prostorije koristi Društvo za svoj administrativni i stručno-organizacijski rad. Zbog reorganizacije prosvjetnih vlasti ranija je suradnja s njima nešto oslabila ali su na pomolu nove mogućnosti s formiranim Centrima za geografiju i Zavodima za školstvo.

Biblioteka Geografskog društva, koja je formirana nakon početka izlaženja Geografskog glasnika, postepeno se bogati novim djelima. Na prošloj skup-

štini istaknuto je da ima 630 svezaka, a danas već raspolaže sa 820 svezaka, od kojih glavnina otpada na časopise, dobivene u zamjenu.

Geografsko društvo ima znatan broj neprodanih izdanja (Geografski glasnik br. 1-7 rasprodano; br. 8-10, komada 45; br. 11-12 k. 69; br. 13 k. 181; br. 14-15 k. 583; br. 16-17 k. 583; br. 18 k. 509. Kongresi geografa Jugoslavije br. 1 k. 528; br. 2 k. 11 i br. 4 k. 7 i Geografski horizont br. 1-2/55. k. 1138; br. 3-4/55. k. 1208; br. 1-2/56. k. 380; br. 3-4/56. k. 93; br. 1-2/57 k. 85; br. 3-4 k. 90; br. 1-2/58 k. 17; br. 3/58. k. 19; br. 4/58. k. 18; br. 1-2/59 k. 13 i br. 3/59 k. 21). Cijene ovih publikacija, osobito starijih, su snižene i označene na koricama Geografskog glasnika i Geografskog horizonta. Osobito je važno da se svi naši članovi založe da se ova izdanja rasprodaju radi materijalnog poboljšanja društva.

Osvrt na proteklo razdoblje između dvije glavne skupštine pokazuje uspješan porast društvene aktivnosti, sastanci, seminari i broj članova su u progresu, ma da materijalni problemi ostaju i dalje ne riješeni.

Izvod iz blagajničkog izvještaja: Blagajnik S. Zuljić je dao pregled finansijskoga poslovanja Društva koje je svoj rad u 1958. zaključilo s aktivnim saldonom od Din 2,047.209. Tokom 1959. ostvareni su prihodi od Din 2,812.580., a ukupni rashodi bili su 2,929.113 Din.

Gornji podaci obuhvaćaju sveukupno finansijsko poslovanje Društva, te je u sumarno poslovanje uključen i »Geografski horizont« koji izdaje naše društvo kao mandator Saveza geografskih društava FNRJ. U finansijskom poslovanju Društva treba lučiti:

1. Djelatnost Geografskog društva sa:

— aktivnim saldonom 1. I. 1959.	Din. 1.208.889.—
— prihodima u 1959.	„ 1.427.434.—
— rashodima u 1959.	„ 1.360.360.—
— aktivnim saldonom 31. XII. 1959.	„ 1.275.963.—
— finansijskim poslovanjem povećana su sredstva Društva	„ 67.074.—

2. Izdavanje »Geografskog horizonta« sa:

— aktivnim saldonom 1. I. 1959.	Din. 838.320.—
— prihodima u 1959.	„ 1.385.146.—
— rashodima u 1959.	„ 1.563.753.—
— aktivnim saldonom 31. XII. 1958.	„ 654.713.—
— finansijska sredstva »Geografskog horizonta« smanjena su u 1950. za	„ 183.607.—

Nakon toga izložena je specifikacija prihoda i rashoda po vrstama: lični rashodi, poštanski i administrativni, autorski i redakcijski honorari, štamparski troškovi, oglasi, dotacije, članarina, prodaja izdanja, troškovi za goste, seminari i ekskurzije, speleološka sekcija, nabava opreme, razni troškovi i sitni prihodi, ispravke krivih knjiženja, putovanja (posebno za Geografsko društvo i Geografski horizont).

Zaključuje se, da je GDH, usprkos minimalnim redovnim prihodima, uspjele održati i proširiti raspon svoje stručne i društvene djelatnosti, jer su pojedini sektori (Geografski glasnik, Horizont, Speleološka sekcija u 1959.) dobili materijalnu podršku izvana. Za redovne troškove bila su potrebna minimalna sredstva jer se štedilo u svakom pogledu. Takvu praksu će trebati provoditi i ubuduće, jer Društvo za svoju aktivnost, osim za publikacije, nema prihoda sa strane niti su uplate članova za to dovoljne.

Izvještaje priredio
M. Friganović

Izvještaj nadzornog odbora — U smislu čl. 28 Pravila Geografskog društva Hrvatske nadzorni je odbor dana 27. siječnja izvršio pregled blagajničkih knjiga i poslovanja Upravnog odbora i o tome Glavnoj skupštini podnosi slijedeći izvještaj.

1. Djelovanje Upravnog odbora, koji je izabran prije tri god. bilo je normalno, iako pojedini članovi odbora radi odsutnosti u inozemstvu ili radi bolesti nisu mogli vršiti povjerenu dužnost. Odbor je davao inicijativu za društvene aktivnosti, redovito se sastajao, organizirao društvene sastanke, publicističku djelatnost i seminare;

održavao kontakt s domaćim i stranim stručnim ustanovama kao i s nadležnim ustanovama narodne vlasti. Zahvaljujući znatnim dotacijama narodnih vlasti, osobito za društvene edicije, društvo je moglo uspješno rješavati svoje zadatke.

2. Broj društvenih sastanaka povećao se posljednjih godina do te mjere, da se oni danas drže svakoga ponedjeljka izuzevši praznike. Opravdana je primjedba, da je sadržaj sastanaca davao uzak broj ljudi, ali to upućuje samo na pre malu aktivnost velikoga dijela članstva. Na sastancima bi valjalo povremeno referirati o domaćim stručnim publikacijama kao i o najvažnijim stranima. U nas izlazi svake godine veći broj djela i studija iz geografije i srodnih nauka, a većina članova nema prilike da za njih sazna niti da se upozna s njihovim sadržajem.

3. Društvene publikacije dobile su ustaljenu fizionomiju. Zbog štamparskih poteškoća Geografski glasnik izlazi sa zakašnjenjem od cca godinu dana (prema godini koju nosi u naslovu), obzirom na sadržaj obiju naših publikacija valja primjetiti da se pre malo recenziraju domaći stručni radovi i da je to manje ili više prepušteno slučaju. Stručne domaće radove valjalo bi u najmanju ruku registrirati.

4. Broj preko 800 članova bio bi za stručno društvo republičkog karaktera zaista velik. No znatan broj članova nije za društvo značije više od statističkoga broja, pa je bila opravdana mjera Upravnog odbora da je pročistio popis članstva i da je brisao one koji nisu platili članarinu kroz nekoliko godina. Današnja brojka od 467 članova mnogo je realnija.

5. Odbornici koji su bili zaduženi za pojedine sektore radili su požrtvovno. Jednako valja istaći rad onih drugova, koji su bez odobrske funkcije izvršavali zadatke besplatno, kao i rad onih koji su vršili uz skroman honorar.

6. Pregledom blagajničkih knjiga ustanovljeno je da je poslovanje bilo uredno i da je svaka pozicija izdataka i primitaka pokrivena odgovarajućim dokumentom.

7. U tajničkom poslovanju ističe se uredno vođenje zapisnika. Na temelju svega iznesenog Nadzorni odbor predlaže glavnoj skupštini da do sadašnjem upravnom odboru dade razrješnicu.

Dr Z. Dugački

TERENSKI SEMINAR KROZ SJEVEROISTOČNU SLOVENIJU

Među brojnim akcijama Geografskog društva Hrvatske, kojima je cilj stručno usavršavanje članova, a posebno nastavnika raznih vrsta škola, naročito mjesto i značaj imaju terenski seminari. Najopsežnija akcija te vrste bio je proljetni (20. i 21. travnja) terenski seminar kroz sjeveroistočnu Sloveniju organiziran uz punu materijalnu pomoć Zavoda za školstvo grada Zagreba, koji je platio sve materijalne izdatke.

U pripremnoj fazi nastavnici su točno obavješteni o trasi puta s ciljem da se individualno pripreme i zajedničkim radom upoznaju osnovnu geografsku problematiku krajeva kroz koje će se proći. U tom prethodnom periodu bila su održana i dva predavanja iz geografije Pohorskog Podravlja i Kamniških Alpa (P. Kurtjek) na redovnim stručnim sastancima društva u Zagrebu.

Za sam izlaz pripremljena je potrebna oprema. Noćenje je unaprijed rezervirano na planinarskim domovima Pohorja (Mariborska koča i Kagerjev dom).

Cilj je bio dvostruk: upoznati učesnike s geografskim osobinama prostora, ukazujući im kako ga treba gledati i interpretirati, a s druge strane da se nastavnicima ukažu mogućnosti izvođenja učeničkih ekskurzija.

Dvadesetog travnja krenuli smo sa tri autobusa Centroturista trasom: Podsused-Krapinske Toplice-Pregrada-Rogatec-Ptujska gora-Ptuj-Kidričevo-Maribor-Mariborski otok-Pohorje, a slijedećeg dana: Pohorje-Ruše-dolina Drave-Slovenjgradec-Velenje-Celje-Kumrovec.

Svaki autobus je bio snabdjeven zvučnikom preko kojega su predavači objašnjavali i ukazivali na karakteristike kraja, kroz koji se prolazilo. Na važnijim točkama autobusi su zaustavljani, učesnici su izlazili i tada su davana još preciznija objašnjenja. Takvi zastanci su korišteni za kratku diskusiju i pitanja koja su učesnici postavljali. Put je imao nekoliko cjelina: 1. Istočno Zagorje i slovenske Haloze; 2. Dravsko polje promatrano s Ptujske gore s naročitim obzorom na značenjski stari Ptuj i novog Kidričeva; 3. Maribor promatran s vrha »Kalvarija« i Mariborski otok s posjetom HE; 4. Pohorje; 5. dolina Drave i hidrocentrale, te naselja u njoj; 6. Mislinska i Šaleška dolina povezano s detaljnim upoznavanjem razvitka i fizionomije Novog Velenja, 7. Celjska kotlina i grad Celje i 8. Zasavsko hribovje i Kumrovec.

Svaka od ovih dionica puta je geografski vrlo zanimljiva i pruža izvanredne mogućnosti za vježbanje u promatranju prirodne sredine i zahvata društvenih faktora u njenoj izmjeni. Tu se lijepo vidi intenzivan zahvat naše, socijalističke, epohe u preobrazbi pejzaža i u intenzivnom korištenju nekih prirodnih uvjeta, kao što su hidrocentrale na Dravi, nove industrije u Kidričevu i Mariboru, utjecaj bogatog rudnika lignita na izgradnju potpuno novog gradskog naselja i t. d. Dva puna dana »nastava« je bila najintenzivnija. Bio je to veliki napor za predavače (J. Roglič, I. Baučić, P. Kurtek, I. Crkvenčić, M. Friganović, V. Rogić i R. Pavić) a dijelom i za učesnike, ali njihovo veliko zadovoljstvo i živo učešće još jednom su pokazali da su dobro organizirani i pripremljeni terenski izlazi najbolji oblik stručnog usavršavanja i buđenja trajnog interesa za struku.

P. Kurtek

TERENSKI SEMINAR GDH U PERIPANONSKOJ I CENTRALNOJ BOSNI
29. VIII. — 1. IX. 1960.

U vremenu između 29. kolovoza i 1. rujna 1960. organiziran je četverodnevni terenski seminar za nastavnike s čitavog područja NR Hrvatske pravcem: Zagreb-Prijedor-Banja Luka-Jajce-Travnik-Zenica-Doboj-Zagreb. Zaustavljali smo se u Prijedoru s pregledom grada i tvornice celuloze, u Banja Luci (s noćenjem), u Bočcu u kanjonu Vrbasa, kratko u Mrkonjić gradu, u Jajcu (s noćenjem), u Travniku starom i Novom, u Zenici (s noćenjem) gdje je obavljen pregled postrojenja željezare. Učestvovala jesu 23 nastavnika, a objašnjenja na terenu davali su I. Crkvenčić i P. Kurtek.

Priprema je bila ista kao i prilikom ekskurzije u Sloveniju, ali možda s još većim naglaskom na nastavni aspekt t. j. kako ovaj kraj promatrati i interpretirati učenicima.

I ovdje su posebno uočeni novi elementi i transformacija tih donedavno zaoštalih krajeva. Posebno je to vidljivo u Prijedoru, Banja Luci, Novom Travniku i Zenici.

Radni elan učesnika i njihova zainteresiranost bili su primjerni i to je opet razlog više da GDH nastavi takvim korisnim radom. Po povratku je jedno društveno veće posvećeno rekapitulaciji i diskusiji problema i dojmova iz kontakta s ovom zanimljivom geografskom stvarnošću.

P. Kurtek